

עטרת שלום

עלון שבועי שיע"י מוסדות קאמרגא בארה"ק – בנושאים כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
פרשת חיי שרה

בס"ד, עש"ק פרשת חיי שרה
כ"ז חשוון תשפ"א – שנה י"ב גליון תקל"ד

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

הרה"ג מוצ"ש	ר"ת	ירושלים	בני ברק	ניו יורק	מונטריאל
5:58	5:19	4:05	5:54	5:20	4:19
5:50	5:38	4:21	5:50	5:38	4:21
5:36	5:24	4:07	5:36	5:24	4:07

מפריסם התודות. מולד כסלו: יום ראשון שנת 4071 ואלק

נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

וְאַבְרָהָם יָקָן בָּא בְּיָמֵים יְהוּיָה בֶּרֶךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכַל (כר א).

ולפי זה נוכל להסביר המחלוקת התנאים, שרבי מאיר שאומר שלא היתה לו בת, הכוונה שהיתה נשמת אברהם אבינו מיחידה, ככחית עתיק, שלא רואים שם בכלל הנוק' שאין שם שום חילוק בין דו"ן, לרמוז שלא היה לאברהם אבינו שום פירוד מהשכינה שהוא הנוק', אלא היה בדבקות תמידי, אע"פ שמתה שרה לא נשתנה בדבקותו בהשכינה.

ורבי יהודה שאומר שהיתה לו בת. הכוונה שהיתה נשמת אברהם אבינו מיחידה, אבל ככחית אריך שיש שם קצת פירוד, אבל מ"מ הם עוד מחוברים ככחית א"א. ואחרים שאומרים בת היתה לו ובכל שמה. הכוונה שהיתה נשמת אברהם אבינו מחיה ונשמה, ככחית אור"א שיש שם חילוק ורואים ממש הנוקבא בפרצופים נפרדים.

אבל רש"י שאומר שהיה לו בן וצריך להשיאו. הכוונה שאף שהיה לו לאברהם אבינו השראת השכינה באיזה אופן שהוא, עם כל זה מה שהיה חייב להשיא את בנו יצחק היה נחשב ג"כ חסרון לאברהם אבינו עצמו, אבל לא היה חסרון מצד עצמו.

ולכן אח"כ נאמר ויסף אברהם ויקח אשה ושמה קמורה (כה א), ופירש שם רש"י, קמורה הוא מלשון קשר וחיבור עיי"ש. היינו שלאחר שלקח אברהם אבינו בחזרה את אשתו, נקשר בחזרה עם השכינה לגמרי והיה לו השראת השכינה בשלימות.

רעוא דרעיון תשנ"ח לפ"ק

שאיתא במסכת אבות (פ"ג מ"ו) רבי חלפתא איש כפר חנניא אומר, עשרה שיושבין ועוסקין בתורה, שכינה שרויה ביניהם, ומנין אפילו חמשה, ומנין אפילו שלשה, ומנין אפילו שנים, ומנין אפילו אחד וכו'. רואים שיש חמשה מדרגות בהשראת השכינה.

והענין דיש מדרגה בהשראת השכינה על האדם בתמידות, שהוא דבוק תמיד בהשכינה, ולא נראה שום פירוד ביניהם, אך יש דרגה שפעמים רואים פירוד, וכן יש מדרגה שרק בשעת תורה ותפלה הוא דבוק בהשכינה וכו'. והם תלויים בשורש נשמתו בכמה חלקי נשמה הוא נשרש, דהרי יש חמשה חלקי נשמה, נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה. והם נגד חמשה פרצופים, עתיק אריך, אבא, ואמא, ז"א, ונוק' כמבואר בכתבי מרן האר"ז"ל (עץ חיים שער העקרונים פ"ה).

והנה עוד מבואר בכתבי מרן האר"ז"ל (עץ חיים שער העתיק פ"ב), החילוק שבין הפרצופים, הוא האיד מתחלק הדבורא ונוקבא, שהם מ"ה וב"ן דאצילות, שבעתיק הדו"ן הם עומדים פנים ואחור, אבל מכל מקום גם בצד שמאל וגם בצד ימין מעורב הדו"ן, ולא רואים החילוק בין דוכרא לנוקבא, שהנוק' נכללת לגמרי בדוכרא. מה שאין כן בא"א אפילו שהם מחוברים בפרצוף אחד, אבל מ"מ הדו"ן עומדים בימין ושמאל, ולכן רואים קצת חילוק בין דוכרא ונוקבא. ובאו"א שם הוא כבר הדו"ן נפרדים לגמרי, אבל הם מחוברים פכ"פ. ובזו"ן הדו"ן מחוברים רק כשהם אב"א, עיי"ש באריכות.

פרש"י בכל עולה בני' בן, ומאחר שהיה לו בן היה צריך להשיאו אשה עכ"ל. ובגמ' כבא-כתרא (טו ע"ב) איתא, מאי בכל, רבי מאיר אומר שלא היתה לו בת. רבי יהודה אומר שהיתה לו בת. אחרים אומרים בת היתה לו לאברהם ובכל שמה עכ"ל.

יש להתבונן במאי פליגי הני התנאים. והנראה לכאורה לומר דזה איתא בזהר הקדוש (ח"א קכט.) רבי יהודה פתח 'אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך' (תהלים סה ה), תא חזי אברהם אתקריב לגביה, ותיאובתיה דליה הוה כל יומיו בהאי, ולא אתקריב אברהם ביומא חד או בזמנא חדא, אלא עובדו קריבו ליה בכל יומיו מדרגא לדרגא עד דאסתלק בדרגו כד הוה סיב, ועאל בדרגין עלאין כדקא חזי, דכתיב 'אברהם יקן' וכדן 'בא בימים', באינן יומין עלאין באינן יומין ידעאן ברזא דמהימנותא.

ועוד איתא בזהר חדש (פרשת לך לך) אמר רבי ברכיה, מאי דכתיב 'וה' ברך את אברהם בכל' שהשרה שכינתו עמו.

ועפ"ז יש לומר שהם חולקים במדרגת השראת השכינה של אברהם אבינו, לאחר פטירת שרה אמנו, שהרי כאן מדובר לאחר פטירתה, וזה אמרו חז"ל (פסטה יז) איש ואשה זכו שכינה ביניהן. וע"ז חולקים הני התנאים כמה כביכול נפגמה השראת השכינה על אברהם אבינו לאחר פטירת שרה אשתו.

והביאור בזה, כי הרי מבואר בספ"ה ק אור"ח חיים הקדוש בפרשת בראשית (מו ד), שיש כמה מדרגות בהשראת השכינה, כמו

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

וְאֶבְרָהִם זָקֵן בָּא בְיָמָיו וְהוּי"ה בְּרַךְ אֶת אֶבְרָהִם בְּכָל כַּד א.

רצה לומר ידוע הוא שאלות המחקרים. למה לא נברא אדם בתחלה בכל השכל שיכול להשיג, ואח"כ בעת הזקנה יחסר מעט מעט ממנו, כי בתחלה יש לו לעבוד ואח"כ בעת זקנתו שאין לו לעבוד כל כך, לזה מוטב שיחסר ממנו או השכל מעט מעט, ולמה נברא אדם בלי שום שכל ואח"כ כשנתגדל בימים או נתגדל השכל כל אחד כפי שהשיג חלק שכלו, וכשבא לעת זקנתו מה יש לו כשיש לו שכל ואין לו כח לעבוד.

לזה נראה לי הטעם. דע שכל הברואים הנמצאים בעולם היינו בהמות חיות עופות טהורות וממאות, לפי שאין להם שכל הישר אפילו כשנתגדלו, לזה כשנבראים הם נבראים ביום הראשון בכל השכל שיש להם בעת הזקנה לא פחות ולא יותר, ועל זה כוונת חז"ל (בבא קמא סח:): ואמרו שור בן יומו נקרא שור, כי אפי' ביום ראשון כשנולד אין בו שום חסרון מימי זקנתו, אבל אדם ועיקר בר ישראל כנודע שצריך להשיג בתחלה שכל אנושי בדרך הישר, ואח"כ צריך להשיג תורה ועבודה ושכל הרוחני וכן השגת רוח הקודש וכו' כנודע, לזה אי אפשר שיברא בתחלה בכל השכל הצריך להיות בעת הזקנה, ועל זה כוונת ג"כ רז"ל (שבת קנב.) תלמידי חכמים בעת הזקנה דעתם מתיישבת עליהם אבל עם הארץ וכו' כנודע. והמשכיל דקדושה יבין בזה עוד יותר דרכים קדושים.

נמצא לזה אמר הכתוב הקדוש אצל אברהם אבינו ע"ה ואברהם זקן בא בימים כלומר אעפ"י שבשאר בני אדם אינם נבראים בשכל הזך כנ"ל, אבל אברהם אע"ה נברא בשכל השלם כמו זקן ממש. והוא ואברהם זקן בא לעוה"ז בימים כאלו היה לו כל הימים, אפילו ביום שנולד היה לו שכל זך וישר כמו זקן ממש, וכן נראה מרז"ל שאמרו (נדרים לב.) אברהם אע"ה בן שלש שנים הכיר את בוראו, וזאת אי אפשר במציאות בשאר בני אדם שיכיר את בוראו מבן שלש שנים אלא דייקא אצל אאע"ה. והוא ואברהם זקן ממש אפילו ביום שנולד בו ובא ביום ראשון ללידתו בכל הימים, והוא בא בימים. ואח"כ כתיב וה' ברך את אברהם בכל כלומר אעפ"י שמן הראוי צריך להיות אצל אברהם במה שנברא תחלה בכל השכל כנ"ל, צריך להיות בעת זקנתו שיחסר לו השכל שלו כנ"ל. על זה אמר הכתוב הקדוש וה' ברך את אברהם בכל אפילו בעת זקנתו לא חסר לו שום שכל קדושה שהיה לו בימי נעוריו, והוא וה' ברך את אברהם

בכל בכל הימים אפילו בעת זקנתו והבן.

בן בית' מרבניו אליעזר צבי מקאמרנא

וַיְהִי כְּאִשְׁרֵי בְּלֹו הַגְּמִלִים לְשִׁתּוֹת וַיִּקַּח הָאִישׁ נָזִים זָהָב בְּקַע מִשְׁקָלוֹ וְשִׁנֵּי צְמִידִים עַל יָדָיו עֲשָׂרָה זָהָב מִשְׁקָלָם (כד כב).

נשאלתי למה לא כתיב כאן לשון נתינה, אלא סתם ויקח האיש נזם זהב וגו' על ידיה, ואח"כ כשסיפר אליעזר ללבן ולבתואל כל המעשה, כתיב ואשים הנזם על אפה והצמידים על ידיה (כד כו).

והשבתי, שבתחלה דכתיב ויקח לבד בלי שום נתינה, כי אז לא נתן לה כלל, אלא שהיה לובש ומודר עליה אם תוכל לילך עם הכלים האלו, ועוד שאמר לה אלו מתנות הטובים אתן לך אם יהיה כדברך שאת בת בתואל, ומה שמדר והלביש אותה הכלים האלו, כי אליעזר ראה שמקצת תפלתו נתקיים במה שהשקתו אותו ולבהמתו זאת היה יודע בבירור, וכן כשאמרה בת בתואל ג"כ האמין לה, אלא שלא ידע אם אביה ואמה ובפרט אחיה לבן מסכימים ליתן אותה ליצחק לאשה, לזה הראה לה שמוכן ליתן לה כשיוגמר הדבר בכי טוב בדרך כל העולם.

ואח"כ כשסיפר המעשה טובה זו לאביה ולאחיה ג"כ לא כתיב לשון נתינה, אלא ואשים הנזם על אפה והצמידים על ידיה, ג"כ להראות לאחיה ולאביה מה שהוא מוכן ליתן לה במתנה אח"כ, אבל אז לא הסיר ממנה עוד הכלים האלו, לזה לא כתיב כאן ג"כ לשון נתינה אלא ואשים, והוא להורות לידע שאם יוגמר הדבר בכי טוב או יהיה לה אלו כלים במתנה גמורה, ואח"כ כששמע אליעזר שהם מסכימים ג"כ לדבריו הקדושים, כדכתיב ויהי כאשר שמע עבד אברהם את דבריהם וישתחו ארצה לה' (שם נב), או ויוצא העבד בלי כסף וכלי זהב ובגדים ויתן לרבקה ומגנת נתן לאחיה ולאמה, והוא דכתיב כאן לבד לשון נתינה. ומה הדרך לא תקשה עוד למה שינה אליעזר מדבורו, שבתחלה כתיב שנתן לה קודם שידע מי היא, ואח"כ כתיב שנתן לה אחר שידע מי היא ובת מי היא, וכפי שכתבתי לעיל הכל נכון הוא.

בן בית' מרבניו אליעזר צבי מקאמרנא

וְאֵלֶּה תְּלִדֹת יִשְׁמַעֲאֵל בֶּן אֶבְרָהִם וְגו' (כה יב). תלדת ישמעאל חסר דחסר, כי אין בתולדה שלו שום רוח קדושה, ומעולם לא היה גר ישמעאל כי הוא כולו רע, אין לחלוותי טוב כלל [עיין אוה"ח הק.].

היכל הברכה' מרבניו יצחק אייזיק מקאמרנא

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

וְאֶבְרָהִם זָקֵן בָּא בְיָמָיו וְהוּי"ה בְּרַךְ אֶת אֶבְרָהִם בְּכָל כַּד א.

איתא במדרש פליאה, זה שאמר הכתוב (שמות כ ב) אנכי ד' אלהיך. ולכאורה מהו השייכות זה לזה.

ואמרת לפרש על פי דברי זקני קוה"ק רבינו מהרי"א מקאמרנא זצוקללה"ה על מקרא' לא בן נתן לך הוי"ה' (דברים יח יד) וזה לשונו הק'. צדיק מושל על הכל ועל כל המולות, הקב"ה גזור צדיק מבטל (שבת נט:), אלהים דבר מי צדיק לא ינבא (עמוס ג ח) דבר שאינו מסכים על גזירה זאת, צדיק גזור והקב"ה מקיים, ואמר בן אעשה כדברך'. והוא 'אתה לא בן נתן לך' שניהם נתן ומסר לך בידך 'הוי"ה אלקך' ומסר לו אלקות שלו, והבן כמבואר במדרש והבן היטב, עכ"ל בהיכל הברכה פרשת שופטים עיי"ש.

וכן שמעתי לפרש בשם רבינו קוה"ק החוזה מלובלין זי"ע על מקרא' לא בן עבדי משה' (במדבר יב ז), ר"ל הצדיק שנקרא משה יש לו כח הלא בן כהנ"ל. ואמרת בס"ד להסביר הטעם מפני מה יש להצדיק הכח הלא וכן, מפני 'בכל ביתי נאמן הוא' (שם), כי התוה"ק מתחלת בבית, ובתורה נאמר מצוות לא תעשין ומצוות עשין, וזה הצדיק המקיים את התורה ומצותיה אומר על מצות לא תעשין לא, שאינו עובר ח"ו עליה, ועל מצות עשין אומר הצדיק כן, שמקיים אותן, וזה 'בכל ביתי' רמז על התורה המתחלת בבית, 'נאמן הוא' הצדיק, על בן הקב"ה נותן לו מדה כנגד מדה הכח של ה'לא בן', וזה נפלא בס"ד.

וזה ואברהם זקן בא בימים שדרשו חכמינו ז"ל (יומא כה:): זקן ויושב בישיבה. 'וד' ברך את אברהם בכ"ל' ר"ת לא בן, כאותה בחינה, שאברהם אבינו ע"ה הוא צדיק אשר הקב"ה ברכו בכח שיהיה לו בחינת לא בן, ומהיכן בא לאברהם הכח הזה שיהיה ביכלתו לגזור על הקב"ה ולבטל בניירותיו, מפני שזה 'אנכי ד' אלקך אשר הוצאתיך מארץ מצרים וגו' ולא יהיה לך וכו', על פי מש"כ באור החיים הק' בפרשת יתרו (שם) וז"ל, הטעם שהשמיע ה' לישראל ב' הדברות אנכי ולא יהיה לך, כי הם ב' שרשים לב' כללות המצוות, מצות עשה ומצוות לא תעשה, 'אנכי' היא עיקר ושורש כל מצוות עשין, 'לא יהיה לך' וגו' היא עיקר ושורש כל מצוות לא תעשין, לזה נטע ה' בהם מפני קל עליון שרשי ב' עיקרי המצוות שבוה לא תמוש התורה מורעינו לעולם ועד, עכ"ל.

והנה, אברהם אבינו שקיים התורה והמצוות כולם, אמר על העשין בן ועל הלא תעשין אמר לא, ועי"ז שפיר נתן לו הקב"ה מדה כנגד מדה, וברכו בכל, ר"ת בן לא, כנ"ל.

פרי חיים' מרבניו חיים יעקב מקאמרנא

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמרינא זי"ע

האם אמירה לגוי שיעשה מלאכה בשבת הוא מן התורה או מדרבנן. הקדמה לסימן רמג רמד.

ממנו, בשעת עשיה עבר אדאורייתא¹ לכולי עלמא, ובשעת אמירה עבר אשבות² אפילו לא עשה הנכרי, אבל עשה נכרי מעצמו בשביל ישראל לרבי יאשיהו אסור מן התורה, ולרבי יונתן לא הוי אלא מדרבנן³.

ובזה יבואו לך לנכון דברי רש"י בע"ז דף ט"ו (ע"א ד"ה כיון)⁴, והא דאסור לצוות לגוי לעשות מלאכה, משום דכתיב (ישעיה נח יג) ודבר דבר, דרש"י סובר דגוי העושה מלאכה לישראל בצוואת ישראל עבר אדאורייתא. אלא רש"י שם מיירי במלאכת גוי לעצמו, וישראל כשמכר לו הבהמה אינו עובר על לפני עור לא תתן מכשול, דגוי אינו מצווה על שבת, אבל אף על פי כן אסור לומר לגוי לעשות לעצמו מלאכה, משום ודבר דבר, וזה דלא כרמ"א (סימן שז סעיף כא) שכתב שמותר לומר לגוי לעשות מלאכה לצורך עצמו. וגם המלבושי יו"ט (שם סק"ט) חלק עליו, והרבה מן האחרונים⁵. ויש ליישב, דרש"י מיירי בגוויי שישראל נהנה ממנו במה שהוא עושה מלאכה לצורך עצמו⁶, ואין להאריך כאן, וכל זה ברור ופשוט בדעת רש"י, אבל גוי שעשה מלאכה מעצמו לצורך ישראל לרבי יונתן הוא מדרבנן, ואסור ליהנות ממנו לכולי עלמא, ורש"י לא מיירי מזה כלל, וכל דברי רש"י נכונים דלא כתוספת שבת (בהקדמת סימן רמג)⁷.

~~~~ מסגרת השלחן ~~~~

ח. דאיתא בגמרא שם דאין מוכרין לעובדי כוכבים בהמה גסה, שואלת הגמרא מאי טעמא, נהי דלרביעה לא חיישינן, אבל מעביד ביה מלאכה חיישינן, ומתמיהה הגמרא וניעביד הרי כיון דזבנה קנייה, מבאר תמיהת הגמרא, גזירה משום שאלה ומשום שכירות וכו'. ורש"י מבאר תמיהת הגמרא, דהרי כיון דזבנה קנייה ואינה של ישראל, וכן משום לפני עור לא תתן מכשול (ויקרא יט יד) לא קעבר, כיון דבני נח לא נצטוו על השביתה. ומוסיף רש"י למימר, אבל גבי רביעה ליכא למימר הכי, משום דהתם קעבר אלפני עור לא תתן מכשול, לפני שבני נח נצטוו על הרביעה. ועוד מוסיף רש"י למימר, אבל על השבת לא נצטוו בני נח, ומה שאסור לישראל לומר לעובד כוכבים עשה לי כך, זהו משום ממצוא חפצך ודבר דבר (ישעיהו נח יג) דבור אסור, עכ"ל רש"י.

ט. עיין בא"ר (סימן שז סקמ"ז).

י. והרמ"א (סימן שז סכ"א) דמתיר לומר לגוי לעשות מלאכה לעצמו, מיירי שאין הישראל נהנה ממנו כלל.

יא. שכתב בשיטת רש"י, דאיירי שהישראל אומר לגוי לעשות לצורך ישראל, ע"ש.

יש במכילתא (פרשת בא, מסכתא דפסחא ט) רבי יאשיהו סובר שהוא מן התורה, שנאמר (שמות יב טז) כל מלאכה לא יעשה, או לא יעשה חבירך ועבדך אבל יעשה גוי מלאכתך, תלמוד לומר (ויקרא כג ג) ששת ימים תעשה מלאכתך, למדנו לא יעשה מתעשה, מה תעשה לא חלקת בו אלא אתה עושה ובין על ידי חבירך ובין על ידי גוי הכל מותר, אף לא יעשה על ידי אחרים בין על ידי חבירך ובין על ידי גוי הכל אסור, ובהו יבוא לנכון⁸. ששת ימים תעשה למה לי, אלא להקיש לא יעשה לתעשה, דברי רבי יאשיהו, ורבי יונתן חולק, וכל סוגיא דתלמודא כרבי יונתן⁹. וכל זה כשאינו מצוה לו, אבל כשמצוה לו נראה דלכולי עלמא אסור מן התורה.

ואמירה לנכרי שבות, כתב בספר יריאים (סימן דש) דלא מיירי [הא דאמרו אמירה לנכרי שבות] במלאכת ישראל, אלא כגון שאמר לו מלא לך מים וישראל שותה אחריו, או החם לך בית החורף או הדלק לך נר, וישראל ממילא נהנה אף על פי כן אסור משום שבות, ודבר דבר כתיב¹⁰ (ישעיה נח יג), וגם אסור משום שבות שיהיה כל מלאכתך כאלו עשויה ולא חסר לך דבר¹¹. [ע"כ מדברי היראים]. אבל כשמצוה לנכרי שיעשה לו מלאכה, והוא עושה לו ונהנה

א. היינו ליישב, מה שמקשים, מה הצריך התורה לכתוב ששת ימים תעשה מלאכתך הלא פשוט הוא, ולפי המכילתא מיושב על נכון דנכתב כדי להקיש לא יעשה לתעשה.

ב. כדאיתא בגמרא (שבת קג). אמירה לגוי שבות.

ג. כמבואר בשו"ע (סימן שז ס"א) ודבר דבר שלא יהא דיבורך של שבת כדיבורך של חול, וכל מה שאסור לעשות בשבת, אסור לומר לעשותו.

ד. היינו מה שאיתא במכילתא פרשת יתרו ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך, וכי אפשר לאדם לעשות כל מלאכתו בששת ימים, אלא שבות כאילו כל מלאכתך עשויה, והיראים סובר דהיכא דאומר לגוי לעשות מלאכה, נמצא דחסר לו דבר ואסור משום שבות דועשית כל מלאכתך שיהיה כל מלאכתך עשויה.

ה. דכל מלאכה לא יעשה בהם, ואפילו על ידי גוי.

ו. ד'ודבר דבר' שלא יהא דיבורך של שבת כדיבורך של חול.

ז. ובאופן זה הוי המחלוקת במכילתא של רבי יאשיהו ורבי יונתן, היכא דעשה הגוי מעצמו בשביל ישראל, דלרבי יאשיהו אסור מן התורה, ואפילו בלא ציוו, ולרבי יונתן אסור מן התורה רק היכא שמצוה לו ועושה בשבילו, וכשעושה מעצמו הוי רק דרבנן.

עטרת תפארת

עובדות וסיפורים מרבתינו זי"ע

וְלִקְחֵתָ אִשָּׁה לְבָנִי לְיִצְחָק (כר ד)

וְנָהִי הַיּוֹם יוֹם אַפְרָיִם, וּבָעֵת עָמַד תַּחַת צֶל כְּבוֹד חֶפְזָה, אֲדוֹנֵי אָבִי זְקֵנִי הִכָּה חַיִּים יַעֲקֹב, נִשְׂא עֵינָיו לַמְרוֹם, וְקָרָא בְּקוֹל שְׁמִיחָה: **בְּרוּךְ הַבָּא רַבִּי, מִזֶּל טוֹב מִחֲתָן רַבִּי אִיזִיקֵל קָאמָרְנָר.** וְלִהְיוּ מְדַמִּים שֵׁם אָמֵר: **הֲלוֹא תִדְעוּ, כִּי מֵלֶאֱלֹהִים הִמְחַתֵּן רַבִּי אִיזִיקֵל קָיָם הַבְּטָחָתוֹ, וְהָאֵיתִי בְּמִלְבוּשֵׁי שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב כָּעַל כְּבוֹד חֶפְזָה.** וְהָיָה מִסְפֵּר הַחֹלֶץ בְּאִיזָה מְלָבוּשִׁים הַלֵּךְ, וְאֵיךְ הָיוּ נִרְאִים, וְאָמְרוּ כָּלֵם, כִּי יִתְאַמְתּוּ הַדְּבָרִים כְּהוֹנְתוֹ וְכַוְכְּרָתוֹ. וְהָיָה כָּלֵם.

וּבְאֶחָד הַשָּׁיחִים, הִצִּיעַ לְפָנָי אֲדוֹנֵי אָבִי זְקֵנִי לְבֹא בְּקוּשְׁרִים עֲמָדוֹ, הֵינּוּ שְׂיָקַח לוֹ לְחַתָּן אֶת נְכַדוֹ הִכָּה הַקְּדוֹשׁ רַבִּי אֲבָרְהָם מְרַדְכִי מְקָאמָרְנָא בְּן הִכָּה הַקְּדוֹשׁ רַבִּי אֲלֵיעֶזֶר צָבִי מְקָאמָרְנָא בְּנֵוֹ, בְּעַל הַמְחַבֵּר סֵפֶר 'אוֹר עֵינַי' וְדַמְשֵׁק אֲלֵיעֶזֶר' עַל הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ, וְהוּא כְּמִשִּׁיב, הוּ הוּ דְבָרִים הַנִּקְנִין בְּאִמְרָתוֹ, וּבְאִפְסָן כִּי הִכָּה הַקְּדוֹשׁ רַבִּי אִיזִיקֵל בְּעֲצָמוֹ? הֲנִי מִהַשׁוֹבְבִינֵי עַל הַחֲתָנָה, וְהַבְּטִיחוֹ וְאָמַר הוּ, אֲבָל לְדַאֲבוֹ לֵב לֹא עָלְתָה בְּדוֹ, כִּי בִינֵי לְבִינֵי נַח נִפְשָׁה דְרַבְּנֵנוּ הִכָּה רַבִּי אִיזִיקֵל זְצוּק"ל.

מִחֲתָנֵנוּ הִכָּה הַקְּדוֹשׁ רַבִּי אִיזִיקֵל קָאמָרְנָר בְּעַל הַמְחַבֵּר 'נֶצֶר חֶסֶד' עַל מִשְׁנֵינֵי, וְהִיכִל הַבְּרָכָה עַל הַתּוֹכָה וְכוּ' וְכוּ'. בְּרָאוּתוֹ לְאֲדוֹנֵי אָבִי זְקֵנִי הִכָּה הַצַּדִּיק רַבִּי חַיִּים יַעֲקֹב מְדַאמִּינָץ, אֲבִי"ד דְּקַהֲלַת קִדְשׁ 'עִיר-חֲדָשׁ' הַסְּמוּכָה לְפְרַעַמִּישְׁלָא, בְּפַעַם רֵאשׁוּנָה בְּעִיר פְּרַעַמִּישְׁלָא, וְהָיְתָה זֹאת בְּשַׁבַּת קִדְשׁ בְּבִקְרַעַת הַלְכוֹ מִטְּבִילַת מְקוּנָה, וְהִכָּה הַקְּדוֹשׁ רַבִּי אִיזִיקֵל שְׁהִיָּה עוֹמֵד אֲצֵל הַחֲלוּן, אָמַר עַל פְּנֵי 'חַיִּים' כִּי אֲתוּ שְׂרֵי נְהוּרָא, וְאוֹתָהּ נִפְשׁוּ לְדַבֵּר עִמּוֹ. וְנִתְרָאוּ פְּנֵים יַחַד.

'רמזי אלול' (קונטרס נושא אבהון) דף י" ע"א

עטרת החסידות

מספרי רבותינו הקדושים ז"ע

וְהַמֵּת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע הוּא חֲבֵרוֹן בְּאַרְצָא כְּנָעַן וַיְבֵא אֲבָרְהָם לִסְפֵד לְשָׂרָה וּלְבִנְתָּהּ (בראשית כג ב)

דיבור מעשה בסוד...

וצריך להזהר כל ימיו להפריד הרע, וזה על ידי מעשיו בשמחה, וע"י המיתה יתבלה הרע, ויתבטל ממנו ואתתקן בעפרא, כי המית עצמו על התורה, ופירש עצמו מענייני תאות עוה"ז, וזהו 'שכבר מתו' במסירות נפש בנפילות אפים מסרו עצמן למיתה, והם מתים שכבר מתו כמה פעמים בחיים, והם מתים שכבר מתו כל הצורך ונתקנו.

כמו שביאר מרן הריב"ש טוב (תולדות יעקב יוסף וזאת הברכה אות י"א) בענין מת בערב שבת ניצול מחיבוט הקבר. אע"פ שהוא באמת, כך הקשה מורי, הא בודאי כוונת השי"ס להשמיעני איך להינצל מחיבוט הקבר, דאלי"כ מה קמ"ל, והרי זה אין בידו שימות בע"ש.

וביאר שהוא מוסר גדול, שימית עצמו בעוה"ז שהוא ערב שבת כידוע, ויסבול בזיונות וירידות ודוחק ויסורין באהבה, כדי לעשות הכנה לשבת, ובזה ניצול מחיבוט הקבר ואתתקן בחייהם מן עלמא ואתתקן בעפרא, ונפשי כעפר לכל תהיה (ברכות ז.ו.), ומית בחיי עלמא עוה"ז שהמית עצמו על התורה ועל העבודה, ואח"כ בת דאשתלים זמניה מית (זוהר ח"ג קפב.), ודאי דא הוא שבחא משאר מתי עלמא, ואי תימא אדתן בההוא עלמא לא, דכתיב 'לא תקום' פעמים, כיון שסבל עונש ויסורין בעוה"ז דהא קביל עונשא, ובודאי לזה שמת בע"ש והמית עצמו על התורה לשמה, ודאי אתריה אתתקן בשבחה יתיר. וזהו 'ושבח אני את המתים שכבר מתו' כשהיו בעוה"ז, ואינון שכבר מתו אלן אינון חיין ואקרו 'שכבר מתו' בחייהם על התורה...

זהר חי' ח"ה דף קסו.

הצדיק אינו מרגיש בצער חיבוט הקבר מרוב דביקות

כל זמן שהנפש עומדת על הקבר בעונש מתגלגלת עם החיים בהאי עלמא, אם הוא רשע נפש אויבך יקלענה בתוך כף הקלע (ש"א כה כט), והרי הרשע מרגיש הצער הגדול ממש כאלו היה בחיים בעולם הזה. וכן כל כחת החיונית ארבע יסודית גופניות, מרגישין הצער הגדול, כאלו היה בחיים בעוה"ז, כי הם חיים ממש חיות גופנית, והזהומא והטנופת, אבל גלל ממש צואה מונח ברמה ותולעה.

וכשהוא צדיק ואיש כשר, אפי' היסורין וחיבוט הקבר הם לו לשמחה, כי יבוא ויזכה לקבל פני צורו וקונו, ומדביקות קונו אינו מרגיש כלל והכל מתוק לו כדבש, והנפש הצדיק כמו שהיה מזוכך בחייו אוהב ישראל שפל ונבזה עד עפר, כן משתתף עצמו באהבת ישראל לבקש רחמים על כל צער ישראל ובעת רחמי עלייהו (זוהר ח"ב קמא:).

זהר חי' ח"ד דף לח.

יחוד הצדיקים בשעת הסתלקותם

השכינה הקדושה נחת רוח וסומך ועוזר שלה, הם היחודים להרגיל בהם ובשמותיהם, וכשיבוא לימי הזקנה יחזור על יחוד הדיקנא, כי זה היחוד מועיל מאוד לכיון בעת הסתלקות נשמתו לאל חי לעולם הבא, וכן ביחודי 'הוי"ה' אהי"ה הוי"ה אדני"ה כמבואר בדברי מרן האר"י, שהצדיק מייחד בעת פטירתו יחודא עלאה ותתא, ביחודים של שמע וברוך...

'מעשה ארג' הקדמה לפירוש המשניות

מעשה דהנהו תרי כושאי, וכן מבואר בספר הגלגולים (פרק ז) שכל אחד צריך להיקבר במקום שורשו שורש נשמתו, אשר הוטבע באיזה אבר בקליפה מחמת חטא אדם הראשון.

'היכל הברכה' בראשית דף כו:

קבורה בטלית מצויצת

המנהג הנכון להסיר הציצית מטלית מתים ולתלותם בטלית אחר, וליקח ציצית אחרים חדשים לתלותם בטלית של מת, וכשיקום בתחיית המתים יקום בלבוש עם ציצית, ולא יתבייש כלל.

'שולחן הטהור' כג, א

המצוות ובפרט ציצית מאירין הדרך לג"ע

כשאדם נפטר, יש לו ל"ב אלפים דרכים דרכי חושך, ואח"כ דרך הנקרא 'אורח חיים', וכל מצוה נהיר ליה שיראה לילך באורח חיים, ומצוות ציצית מסוגל לזה הרבה...

זהר חי' ח"ד דף עט:

ענין קדיש יתום

הקדיש אינו דוקא להציל מן העונש, אלא להעלות את הנפש, ובכל השנה הוא עולה ויורד כידוע, ע"כ חיוב על בנו שיאמר קדיש כל השנה עד היאצ"ט, ובכל פעם שמתפלל ואומר קדיש כל ימיו, יכוין לקיים כיבוד אב ואם להעלותן למדריגה עליונה, מדריגה אחר מדריגה, עד רום המעלות, וכן בכל חדושי תורה שמחדש יכוין מצות כיבוד, מכבודו בחייו ומכבודו במותו (קידושין לא:), לקשר עצמו עם נפש אביו ואמו ביחודים, להעלותם למעלה למעלה, ויתן צדקה עבורם כל ימיו, ומקיים מצות כיבוד אב ואם ממש יותר מכל הכבוד שבעוה"ז, והוא להם לנחת רוח.

זהר ח"ב' קלב, ד

ענין המת בערב שבת שניצול מחיבוט הקבר, הכוונה שימית א"ע בעוה"ז

ישבח אני את המתים שכבר מתו' (קהלת ד ב). הרוצה לחיות ימית עצמו (תמיד לב.), במי שממית עצמו עליה (ברכות סג:), וכשימות ירקב הרע ויתבלה בעפר, וישאר הטוב לקום בתחיה בגוף אדם זך ושלשה רמ"ח של נ"ני שנתלבשו ברמ"ח איברי אדם בליעל, ונתבררין ע"י מחשבה

ימי חיי האדם כפי הניצוצין שצריך לתקן

אחרי מות אדם, מתלבש הצלם המתוקן ומאיר בכלים של עפר ארץ גן עדן, והרי הוא חי כמו בעוה"ז בגוף וצלם ונשמה לטוב ולמוטב לשכר ולעונש ר"ל, כפי מספר הניצוצין שצריך לתקן בעוה"ז את ניצוצי הצלם, כך הוא מספר ימי חייו...

זהר חי' ח"ד דף קטז:

זינוח הרע שבאדם ע"י פטירתו

מבואר... כי היצח"ר הוא שד, והוא זוהמא שהטיל הנחש יסודית הרעים מדות הרעות תאות הרעות, וע"י מיתה מתעכל הרע לגמרי, ונשאר גוף יסודית טובים זכים ונקיים, כקודם החטא שהיה מעפר עליון ויסודית עלאין, וגם נשאר אצלו מה שזיכך ע"י תורה ומצוות את הטוב מן הרע, והחזיר נגה יצה"ר אל הקדושה והוברר הטוב שבהם, ועל דעת זה כל גוף ולבוש מאבי"ע שנתברר הטוב מן הרע, והן אברי השכינה שנתבררין לטוב ע"י תשובה תורה ומצוות, והגוף הזך הזה הוא מלבוש וחילוקא דרבנן, המלובש בו בגי"ע ארצי אחר פטירתו.

ולפעמים זוכה בו גם בעוה"ז לבוש מלכות, וזכו בו מרדכי ואסתר וצדיקים בעת תורה ותפלה, ר' אבא אתלהיטו אנפוי פנוקא, (זוהר ח"א צד:) פניו בוערת כלפידים. ואני זכיתי לראות פני מורי דודי במנחה ראש השנה, שהיה פניו מבהיק ומאיר כעין קשת שלמעלה, עד שנפלתי לאחורי מאימה ופחד, והבין זה מורי והחזיר פניו לכותל על רגע, ולא ראיתי עוד.

זהר חי' ח"ד דף רסה:

כל הבחינות שבאדם שבים כל אחד למקומו

הנה כשנפטר מזה העולם נחלק אל חלקים, וכל אחד הלך אל מקום אשר משם נחצב, כי הגוף נתעכל בקבר הבשר שלו וישבו אל הארץ כשהיה, ובחינות נפש של העשיה נשאר על קבר חופפת על הגוף, ולא בתוך פנימיותו אלא מבחוץ, ובסוד יונפשו עליו תאבלי (איוב יד כב) דייקא, ולא 'בו', וזהו הנפש הוא נפש השכלי דמוחין גדלות אלא שהוא מן העשיה, יושבת על הקבר כל זמן שבשרו של אדם קיים, ואחר שנתעכל הבשר לגמרי כולו, אז הנפש השכלי דמוחין גדלות דעשיה עולה להתחבר עם הרוח, ולא נשאר בקבר כי אם הבל דגרמי הנקרא חלוקא דרבנן. ואי אפשר לשום צדיק להתלבש בההוא חלוקא דרבנן, אם לא שנתלבש בו ניצוץ משה רבינו.

זהר חי' ח"ה דף קמא.

הצדיקים טובלין קודם בנהר דינור

הענין. כי צדיקים כשעולין, מכניסין אותן לפני בית דין לדונו על מעשיו, ובהכרח טובלין לו בנהר דינור, שיהיה ראוי לעמוד לפני השי"י ולפני בדי"צ שלו, אבל רשעים הולכין בכף הקלע ולא יבואו לפני הדין, הולכים אח"כ בגיהנם, ואח"כ טובלין ועולין כפי הרצון וכפי הזכיות...

זהר חי' ח"ד דף קפז:

מיתה וקבורה לתקן פגם חטא אדה"ר

כיון שחטא אדם הראשון... נגזר עליו המיתה לעכל הזוהמא, ולעלות שורש נפשו למקורן ושורשן, ונאמר (איוב לד טו) ייגוע כל בשר יחד ואדם על עפר ישוב, לתקן חטאו ניגזור עליו המיתה. וגם ניגזר עליו באיזה מקום ימות, כמבואר בגמרא (סוכה נג.)